

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

Вища школа України: на старті турбореформ

Олег Шаров,
директорат вищої освіти і освіти дорослих
Листопад 2019 року

НОВІ УМОВИ

- ✓ Нові Президент, Верховна Рада, нова більшість
- ✓ Новий Кабінет Міністрів України, керівництво МОН
- ✓ Реально працююче Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, формування Галузевих експертних рад, набір експертів з акредитації
- ✓ Національне агентство кваліфікацій
- ✓ Освітній омбудсмен

НОВІ УМОВИ

- ✓ Нова Програма діяльності Кабінету Міністрів України
- ✓ Закон України «Про фахову передвищу освіту», включаючи Прикінцеві та перехідні положення
- ✓ Порядок підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників
- ✓ Положення про акредитацію освітніх програм
- ✓ Нова редакція Національної рамки кваліфікацій

КЛЮЧОВІ ЗАВДАННЯ ПЕРІОДІВ

2014- 2019	Повернення до базових концептів модернізації вищої освіти в Європі
2019- 2025	Переосмислення ролі та завдань університетів для економіки, держави та суспільства (ідеї, інтелектуальний потенціал, інновації)
Перспек тива	Включення у світовий мейнстрім прагнення до зразковості та досконалості університетів

ЗАКОНОДАВЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕФОРМ

- ✓ Законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти» (2299, н.д. Бабак С.В. та інші)
- ✓ У роботі:
- ✓ Законопроект про реформування системи управління та фінансування у вищій освіті
- ✓ Законопроекти про освіту дорослих, про національну систему кваліфікацій

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Україна потребує поширення кращої практики ЄПВО

1. Визначення студентоцентрованого навчання та розподілу відповідальності за його реалізацію
2. Визнання особливого статусу професій, для яких запроваджене додаткове регулювання (регульовані професії) та специфіки підготовки відповідних фахівців (медицина, право, транспорт, атомна енергетика, кібербезпека, силовіки тощо)

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Україна потребує поширення кращої практики ЄПВО

3. Гармонізація НРК, Переліку галузей знань та спеціальностей з міжнародними документами

4. Врегулювання питань запровадження дуальної форми

5. Передбачено вимогу до закладів вищої освіти щодо наявності затвердженої політики забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу (кодекс академічної доброчесності)

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Україна потребує поширення кращої практики ЄПВО

6. Додаткові механізми для гарантування можливостей здобуття ВО для осіб з особливими освітніми потребами

7. Розвиток низки базових понять з урахуванням накопиченого досвіду та тенденцій ЄПВО: освітня програма, компетентність, акредитація, результати навчання, якість вищої освіти, спеціальність, спеціалізація, атестація здобувачів ВО, стандарт ВО, освітні компоненти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Замкненість багатьох освітніх програм у межах вузьких спеціальностей та парадигм

1. Створення умов для запровадження міждисциплінарних освітніх програм на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти за галуззю знань або групою спеціальностей та на другому (магістерському) рівні вищої освіти як освітньо-наукові програми з двох спеціальностей

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Замкненість багатьох освітніх програм у межах вузьких спеціальностей та парадигм

2. Особливий тип таких програм - узгоджені між закладами вищої освіти, у тому числі іноземними, освітні програми

3. Визначення особливостей їх регулювання вимогами МОН, стандартами вищої освіти, акредитації НАЗЯВО, видачі дипломів

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Надмірно складна процедура ліцензування, неврахування особливостей регульованих професій, корупційні ризики

1. Суттєве скорочення переліку об'єктів ліцензування: замість близько 100 спеціальностей (крім регульованих професій) лише 4 рівні вищої освіти
2. Запровадження ліцензування кожної освітньої програми підготовки фахівців для регульованих професій та більш ефективного держконтролю за цими сферами освіти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Надмірно складна процедура ліцензування, неврахування особливостей регульованих професій, корупційні ризики

3. Обмежено вимоги ліцензійних умов (кількість вимог має зменшитись, а їх рівень зрости), запланована цифровізація усіх етапів ліцензування, передбачена виїзна експертиза для ефективної перевірки можливостей закладів освіти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Якість вищої освіти не відповідає вимогам суспільства

1. Уточнення визначення якості ВО, вимог до стандартів ВО, складових освітньої програми та підвищення ролі індивідуальних навчальних планів здобувачів ВО як основи формування індивідуальної траєкторії навчання
2. Встановлення мінімальної тривалості навчальних занять та практичної підготовки впродовж навчального року для очної форми здобуття освіти (30 тижнів)

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Якість вищої освіти не відповідає вимогам суспільства

3. Створення законодавчої бази для проведення ЄДКІ на бакалаврському рівні (передусім для регульованих)

4. Англійською мовою можна вивчати одну, декілька або всі дисципліни, виконувати дипломи та проводити екзамени

5. Діяльність ВСП отримує додаткове регулювання (дозвільний порядок), до липня 2021 року мають бути припинені ВСП в університетських центрах

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Сакралізація дипломів державного зразка

1. Відмова від концепту диплому державного зразка в принципі
2. Видача документів про вищу освіту можлива для освітніх програм, які акредитовані НАЗЯВО, незалежними установами оцінювання та забезпечення якості ВО або визнаними в Україні іноземними акредитаційними агентствами, акредитовані самими ЗВО,

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Сакралізація дипломів державного зразка

які мають інституційну акредитацію, інформація про орган акредитації зазначається в документах про ВО

3. Передбачена можливість акредитації узгоджених між закладами вищої освіти, у тому числі іноземними, освітніх програм, та освітніх програм більш, ніж за однією спеціальністю

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недосконалість механізмів вступу

1. Визначення регіонального замовлення, яке набирає дедалі більшої ваги в контексті децентралізації
2. Посилено засади справедливого, рівного доступу до вищої освіти шляхом розширення сфери застосування технологій ЗНО для вступу на ОР магістра та бакалавра з скороченим строком навчання, зокрема ЄВІ з іноземної мови для вступників до магістратури обов'язковий з 2021

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недосконалість механізмів вступу

3. Запроваджується укладання договору про навчання між ЗВО та вступником з деталізованими правами та обов'язки сторін щодо здобуття ВО, зокрема за бюджетні кошти
4. Створюються умови для використання мотиваційних листів вступників для вдосконалення профвідбору

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недосконалість механізмів вступу

5. Передбачено на рівні Закону визначити преференції учасникам міжнародних інтелектуальних та спортивних змагань найвищого рівня, збільшити питому вагу конкурсу творчих здібностей до 60 відсотків конкурсного бала

6. Передбачено можливість здобуття ступеня магістра медичного, фармацевтичного або ветеринарного спрямування за скороченими програмами

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недосконалість механізмів вступу

7. Знята пряма заборона на здобуття другої вищої освіти за бюджетний кошт, але це залишається можливим лише в передбачених законодавством випадках

8. Резиденти-іноземці (постійно проживають в Україні на законних підставах плюс біженці) можуть вступати до ЗВО на загальних засадах для громадян України, включаючи бюджетне фінансування

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недостатні можливості доступу до військової освіти діючих захисників України, звуженість можливостей здобуття освіти для мешканців тимчасово окупованих територій

1. Передбачено, що військовослужбовці військової служби за контрактом при вступі до вищих військових навчальних закладів та військових навчальних підрозділів закладів вищої освіти можуть складати вступні іспитами в закладі вищої освіти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

2. Запропоновано ввести поняття уповноваженого ЗВО, якому МОН встановлює квоти для зарахування осіб, місцем проживання яких є тимчасово окупована територія, для здобуття ВО на конкурсних засадах за державним замовленням, передбачено додаткове вивчення українознавчих дисциплін для мешканців ТОТ
3. Уточнено статус тимчасово переміщених закладів вищої освіти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недостатній захист іноземних здобувачів вищої освіти від недоброчесної інформації про якість освіти

1. Передбачається, що прийом на навчання іноземців тільки на акредитовані освітні програми (при цьому втрачає сенс окреме ліцензування підготовки іноземців)
2. Передбачено, що іноземців можна навчати будь-якою іноземною мовою за кошти фізичних та юридичних осіб з обов'язковим вивченням державної мови

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Обмеженість повноважень закладів вищої освіти та невизначеність статусу дослідницьких університетів

1. Збільшено повноваження університетів у частині планування статей та обсягів витрат власних надходжень, кадрового забезпечення та створення інноваційних структур різних типів, що відкриває шлях до розширення фінансової автономії ЗВО

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Обмеженість повноважень закладів вищої освіти та невизначеність статусу дослідницьких університетів

2. Запропоновано Законом визначити критерії отримання статусу дослідницького університету та додаткові преференції таких закладів

3. Статус національного визнається почесним зі збереженням його в офіційній назві закладу вищої освіти

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Недостатня мотивація керівників ЗВО до розвитку закладів

Посилення відповідальності керівників ЗВО шляхом передбачення в контракті цільових показників діяльності закладу вищої освіти, досягнення яких вони повинні забезпечити, механізми перевірки досягнення таких цільових показників та терміни для досягнення таких цільових показників

ЗАКОНОПРОЄКТ 2299: проблеми і рішення

Академічна недоброчесність

Посилення відповідальності здобувачів вищої освіти шляхом запровадження можливості скасування рішення про присудження ступеня вищої освіти та присвоєння відповідної кваліфікації закладом вищої освіти у разі виявлення фактів порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації

АВТОНОМІЯ УНІВЕРСИТЕТІВ (критерії ЄАУ)

+ депозити

- затвердження кошторису

- казначейські регламенти господарювання

- формування сталого фонду (ендавменту)

- володіння та розпорядження

майном

Академічна

++++-

+ започаткування освітніх програм
+ визначення змісту освітніх програм
+ вибір механізму забезпечення якості
-/+ формування контингенту:
бюджет (-)/контракт (+)

Фінансова

+-----

Організаційна

+++--

+ вибори керівника
+ визначення академічної структури
+/- створення наукових та науково-технічних парків, бізнес-інкубаторів, малих підприємств
- залучення стейкхолдерів до управління

+ прийом та звільнення з роботи

+ правила академічної кар'єри

- визначення кількості персоналу

- регулювання структури трудових

обов'язків

- встановлення винагороди за працю

Кадрова

++---

СТАН РОЗРОБЛЕННЯ СТАНДАРТІВ

СТАНOM НА 05.10.2019 року	Б	М	PhD	Σ
Розроблено проектів стандартів	111	107	50	268
Затверджено	73	27		100
Направлено на узгодження до НАЗЯВО	3	3		6
Останні доопрацювання	5	1		6
На стадії експертизи та громадському обговоренні	30	76	50	156
Не розроблено	1	14	71	86

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
ГОТОВИЙ ВІДПОВІСТИ НА ВАШІ ЗАПИТАННЯ